

Список використаних джерел

1. З початку дії ЗВТ українські митниці вже видали майже тисячу сертифікатів українським експортерам, що постачають товари до ЄС: Урядовий офіс з питань європейської інтеграції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248753418&cat_id=244276429
2. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Урядовий кур'єр. – 2012. – № 86. – С. 9–26.
3. Про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Угода, Міжнародний документ від 27.06.2014 р. // Офіційний вісник України. – 2014. – № 75. – Ст.2125.
4. Про затвердження Порядку заповнення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: наказ Міністерства фінансів України від 18.11.2014 р. № 1142 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 100. – Ст.2966.
5. Про затвердження Порядку контролю за розподілом тарифної квоти: наказ Міністерства фінансів України від 11.12.2014 р. № 1203 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 6. – Ст.135.
6. Про рекомендації з оформлення та видачі митницею сертифіката з перевезення товару EUR.1 до країн ЄС: лист Державної фіскальної служби України від 29.12.2015 р. № 47656/7/99-99-25-02-03-17.

МІЩЕНКО І. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри морського та митного права

КОНТРОЛЬ ЗА ПРОВАДЖЕННЯМ МИТНОЇ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ

Розділ XV МК України присвячений здійсненню органами доходів і зборів контролю за окремими видами діяльності підприємств. Таких видів налічується шість, і серед них митна брокерська діяльність, до якої останнім часом прикута особлива увага як науковців, так і практиків через нещодавні зміни у регуляторній політиці в цій сфері.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» державний нагляд (контроль) — це діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених

законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища. При цьому заходами державного нагляду (контролю) зазначений закон називає планові та позапланові заходи, які здійснюються шляхом проведення перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та інших дій [1]. Зважаючи на те, що дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів контролю органами державної фіскальної служби, спробуємо з'ясувати, які ж конкретні повноваження щодо контролю за митною брокерською діяльністю мають органи доходів і зборів України у світлі скасування ліцензування цієї діяльності.

Норми глави 58 МК України «Загальні положення щодо здійснення органами доходів і зборів контролю за окремими видами діяльності підприємств» встановлюють лише загальні засади отримання, зупинення дії та анулювання дозволів на провадження зазначених видів діяльності. Тобто, на думку законодавця, надання дозволу, в тому числі й на провадження митної брокерської діяльності, є одним із проявів контролю за нею. Навряд чи можна з цим погодитись, хоча б тому, що видача дозволу передусє початку такої діяльності, точніше є обов'язковою умовою її провадження. А контроль має здійснюватися за вже проваджуваною діяльністю. Тож поки немає дозволу — немає й об'єкта контролю. Тому включення процедури надання дозволу на провадження митної брокерської діяльності у склад контролю за нею є некоректним.

Що ж стосується анулювання та призупинення дозволів, то ці заходи зазвичай є реакцією уповноважених органів на недотримання вимог до провадження господарської діяльності, встановлених законодавством. Вбачається, що органи доходів і зборів мають здійснювати постійний або хоча б періодичний моніторинг підконтрольної діяльності — в нашому випадку діяльності митного брокера — і у випадку виявлення порушень вживати відповідних заходів. Іншими словами, призупинення дії та анулювання дозволу на провадження митної брокерської діяльності є результатом контролю.

Виникає логічне питання: якщо аналізованою главою МК України встановлено передумови контролю (надання дозволу), його можливі результати (анулювання та призупинення дії дозволу), де, власне, закріплення самого процесу контролю (зокрема його форм), в ході якого й мають з'ясуватися наявність чи відсутність обставин, які тягнуть за собою певні негативні наслідки, так як це має місце у Законі України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»?

На жаль, у відповідному розділі МК України таких форм не закріплено, так само як і повноважень органів доходів і зборів, за допомогою яких і досягаються мета такого контролю.

Натомість, відповідь на це питання можна знайти, проаналізувавши форми митного контролю, закріплені в МК України. Зокрема стаття 343 присвячена такій формі митного контролю, як огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, магазинів безмитної торгівлі, територій вільних митних зон та інших місць, де знаходяться товари, транспортні засоби комерційного призначення, що підлягають митному контролю, чи провадиться діяльність, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів. Зазначена стаття встановлює, що такий огляд може здійснюватися посадовими особами органу доходів і зборів за письмовим рішенням керівника цього органу або особи, яка виконує його обов'язки, зокрема, з метою перевірки дотримання встановлених цим Кодексом та іншими законами України правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на органи доходів і зборів [2]. Тобто митна брокерська діяльність належить до таких, що контролюється органами доходів і зборів в рамках цієї форми митного контролю. Крім того, на митних брокерів поширюється і така форма митного контролю, як перевірка обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем. Відповідно до ч. 2 ст. 244 така перевірка здійснюється щодо підприємств, які здійснюють види діяльності, зазначені у ст. 404 МК України, тобто і митного брокера також.

Як бачимо, діяльність митних брокерів контролюється органами доходів і зборів в рамках здійснення митного контролю. На жаль, ні періодичність, ні підстави проведення таких контрольних заходів (планових і позапланових) щодо митних брокерів у законодавстві на закріплено. Вважаємо, що відповідні положення обов'язково мають міститися у розділі XV МК України, назва якого тоді б відповідала його змісту.

Відзначмо, що «Положення про діяльність митних брокерів», затверджене Наказом Мінфіну України від 04.08.2015 р. № 693 у своєму розділі «Контроль за діяльністю митних брокерів у частині дотримання ними вимог законодавства у сфері державної митної справи» зобов'язує митницю письмово інформувати ДФС (з детальним описом та документальним підтвердженням) про встановлені порушення митним брокером вимог законодавства України з питань державної митної справи, які призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, до незабезпечення дотримання заходів тарифного та/або нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також систематичні помилки, які не призвели до неправомірного звільнення від сплати митних платежів або зменшення їх розміру, які допустили агенти з митного оформлення у митних деклараціях [3]. Документальним підтвердженням можуть бути акти про проведення зазначених вище оглядів та перевірок, протоколи про порушення митних правил, складені стосовно агентів митного брокера. Знову ж

таки мова у цьому документі йде не про хід, а про результати контролю і можливі наслідки.

Таким чином, контроль органів доходів і зборів за митною брокерською діяльністю потребує більш детальної правової регламентації, оскільки суттєво зачіпає права та інтереси суб'єктів господарювання, а цьому процесу мають передувати ґрунтовні наукові дослідження у відповідному напрямку.

Список використаних джерел

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – Ст.389.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI // 2012. – № 32. – Ст. 1175.
3. Положення про діяльність митних брокерів: Наказ Мінфіна України від 04.08.2015 р. № 693 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 72. – Ст. 2394

СЕРГЄВ Ю. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри морського та митного права, кандидат юридичних наук, доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ АРЕШТУ МОРСЬКИХ СУДЕН ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

До міжнародно-правових інструментів арешту морських суден відносяться Міжнародна конвенція з уніфікації деяких правил щодо накладення арешту на морські судна, 1952 року [1] (надалі — **Конвенція 1952 року**) та Міжнародна конвенція про арешт суден, 1999 року [2] (надалі — **Конвенція 1999 року**).

Відповідно до Закону України «Про приєднання України до Міжнародної конвенції з уніфікації деяких правил щодо накладення арешту на морські судна» від 7 вересня 2011 року № 3702-VI [3] наша держава приєдналася до Конвенції 1952 року з таким застереженням: «Україна зберігає за собою право не застосовувати положення цієї Конвенції до військових кораблів та інших державних суден, які експлуатуються з некомерційною метою». Конвенція 1952 року набрала чинності для України 16 травня 2012 року.

Україна не є учасницею Конвенції 1999 року. Таким чином, на цей час в Україні підлягають застосуванню норми, що регулюють порядок арешту суден, передбачені Конвенцією 1952 року та Главою 4 «Арешт суден» Кодексу торговельного мореплавства України [4] (надалі — **КТМ України**).